

Preek 1 februari 2009

ds. R. Koopmans, [e-mail](#), [Jozefkerk Assen](#)
[Ruth 1](#)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

De geschiedenis van Ruth is een mooi verhaal. Uit het leven gegrepen. Maar het is vooral bedoeld om te laten zien wat voor een God wij hebben. Daar is trouwens de hele Bijbel voor bedoeld.

En de vraag komt altijd bij mij en bij jou persoonlijk terecht. De vraag: die God, waarvan de bijbel mij vertelt, is dat ook mijn God??!

De man waar dit verhaal mee begint, is er zeker van, van zijn God. Elimelech heet hij. Mijn God is Koning! Nou, dat is wel een heel uitdagende naam in die tijd. Het is de tijd van de rechters, de richteren. Trouwe bijbellezertjes weten dat dat niet zo'n beste tijd was. De mensen deden maar wat, wat goed was in hun eigen ogen. Die tijd lijkt een beetje op vandaag de dag. Ieder zijn meug, doe wat je lekker vindt, iedereen heeft zijn eigen god en niemand zegt er wat van.

Maar Elimelech zegt met trots: Mijn God is Koning.

Maar ja, je kunt nog zo'n trots geloof hebben, het is geen garantie op succes. Er komt hongersnood in het land. In Bethlehem nota bene. Broodhuis betekent die naam. Beetje een afgang voor een broodhuis, hongersnood. Daar gaat Elimelech, mijn God is koning, weg uit zijn land. Beetje afgang ook voor hem, en zijn geloof, en voor zijn God....

Hij integreert daar goed in Moab, Elimelech. Zijn zonen trouwen moabitische vrouwen. Geslaagd voor het inburgeringsexamen. Rita Verdonk zou er tevreden over zijn.

Sommige bijbeluitleggers veroordelen Elimelech daarom, dat hij als gelukszoeker weggaat uit het land van belofte. En dat hij zomaar naar Moab gaat en daar zich zo inpast. Maar ja, vonden de jongeren ook: als er nou geen eten is, dan gá je weg... Dat is alleen maar logisch!

Nuchter, realistisch als jonge mensen vandaag zijn. Het past ook bij ons geloof. Geen succesverhalen. Beide benen op de grond. Elimelech en Naomi gaan. Zoals Abraham ooit, zoals Israël op weg was. Zoals Jezus met zijn jonge ouders ook vluchten moest. Geen schande. Zo is het leven. En een dubbel paspoort, van Israël en Moab, da's ook geen schande. Wat mensen er tegenwoordig ook van zeggen.

Maar goed begrijpen: de ellende in dit leven ontloop je niet, ook niet door te vluchten. Je neemt jezelf altijd mee onderweg.

Machlon en Kiljon, de zonen, heten zwakke en ziekelijke. Die naam, dat is hun lot. Op de vlucht voor de dood sterven de vader én zijn zonen. De vrouwen staan alleen. Naomi en haar twee schoondochters, kwetsbaar. De ellende in dit leven ontloop je niet. Je kunt er niet omheen. Je moet er dóórheen. Dat is het eerste wat ons duidelijk wordt vanmorgen. Goed onthouden.

Hoe zit het trouwens met het kwaad in de wereld. Dat is punt twee.

Naomi zegt: de Heer heeft zich tegen mij gekeerd. Nou, dat vinden onze jongeren wel een beetje depri. Niet bepaald een vrolijk geloofsleven.

Haar leven: je zou er toch ook depri van worden? Mijn God is koning, beleed haar man. Lieflijke, heet ze zelf. Maar later zegt ze: noem me maar Mara. Bitterheid. Ik had alles, nu heb ik niks meer. Het is toch ook een bittere pil. Mag je dan verbitterd zijn?

Hoe zit het dan met God. Doet God dat kwaad dan? Dingen als een hongersnood. En het sterven van mensen van wie je houdt? Dat is onze grote vraag.

En we hebben maar besloten daar niet al te grote uitspraken over te doen.

Sommige mensen zeggen: goed en kwaad komt allemaal uit Gods hand.

Maar daar zetten we een vraagteken achter.

Anderen weten zeker: het kwade, dat doet God natuurlijk niet. Maar daar zetten we ook een vraagteken achter.

We weten er eigenlijk niet zoveel van.

Een van ons had de oplossing: maar God kan je door ellende toch iets leren? Is het niet een les? Soms, zei ze, vind ik het net goed, dat iemand eens op z'n snufferd gaat. Ja ja.

Maar zeg je dat dan, iemand in zijn gezicht? Natuurlijk niet...

Nee, maar je moet ze eens de kost geven, die het wel zeggen: je moet maar zo denken, je groeit ervan. Je leert ervan. Je wordt er sterker van. Het zal je gezegd worden. Wat kunnen mensen soms stomme dingen zeggen, zomaar in je gezicht.

Maar ze had nog een leuke: niemand krijgt meer te dragen dan hij dragen kan, zoiets staat toch ook ergens in de Bijbel. Ja, zoiets staat er wel. Maar ook dat is geen spreuk voor op een wandtegeltje, die je te pas en te onpas kunt rondstrooien.

We moeten zulke dingen helemaal niet zeggen. We moeten soms leren zwijgen. Naomi moeten we maar gelijk geven. Er is haar heel veel kwaad aangedaan. En als God koning is, dan heeft Hij heel wat uit te leggen. Hoe het met het kwaad zit. Maar wij, wij weten er niet zo veel van.

Dat is het tweede punt.

Je zou denken, bij zo'n God wil je toch niet horen, dan. Dat is het derde.

Nou, Naomi, en dat viel ons ook op, is helemaal niet zo van: kom bij ons! Als zij op weg is naar Israël met haar beide schoondochters, dan houdt ze niet op om te zeggen: ga toch terug! Ga toch naar je eigen land! Daar is je toekomst. Wat moet je nu met mij. Ik ben oud, ik heb niks te bieden.

Naomi maakt geen reclame voor Israël, niet voor haar geloof en niet voor haar God. Ze is niet van: bij mijn God zit je goed. Succes verzekerd. Met de Heer in de hand rol je door het ganse land.

Ze is meer van:

vraag naar de voorwaarden. Weet wel wat je doet. Want er zit heel wat aan vast. Denk er wel goed over na: is dit wel mijn God?

Hoe is deze God?..! Om dat te ontdekken moeten we letten op Ruth.

Wat zij doet. Zij gaat mee. Met Naomi.

Niet Orpa, die andere. Best mens hoor, Orpa. Haar bedoeling is goed. Maar: zij was bijna meegegaan. Zoals die reclame: hij had bijna 112 gebeld. En dus had het

slachtoffer bijna de volgende ochtend gehaald. Bijna. Daar heb je dus niks aan. Ik was vanmorgen bijna opgestaan en naar de kerk te gaan. Maar je zat er dus niet...

Ruth zegt: Waar u slaapt zal ik slapen, uw volk is mijn volk, uw God is mijn God, waar u sterft zal ik ook sterven, en daar zal ik begraven worden. Alleen de dood zal mij van u scheiden.

Tot de dood ons scheidt. Het lijkt wel een huwelijk. En zo is het precies. In goede en kwade dagen.

Zó doet Ruth. Dát is geloven.

Geloven is: solidair zijn. Loyaal zijn. Meegaan met de ander. Niet alleen in het plezier, maar ook in het verdriet. Elkaar niet in de steek laten.

Ruth, je hebt geen toekomst daar! probeert Naomi nog.

Maar Ruth weet: Naomi heeft geen toekomst zonder mij. Alleen met mij redt ze het. Alleen samen hebben we toekomst. Ik ga niet om de ellende heen, we ga er doorheen, samen. En God gaat met ons mee.

Dat is geloven.

En: zó is God. Gods goedheid is te groot voor het geluk alleen, zij gaat in alle nood door heel het leven heen.

Heel de Bijbel staat vol van die God. Jezus heeft dat ons nog het beste laten zien. In Jezus zien we hoe God is: U daalde neer van uw troon om mens te zijn, van de stal naar het kruis droeg U mijn pijn, van het kruis naar het graf, uit het graf weer opgestaan, Heer ik prijs uw grote naam! Zó is God. God gáát mee. Langs héél je levensweg.

De vraag is: is díe God. Die díe weg voor mij is gegaan. Die díe weg mét mij wil gaan, door heel het leven heen. Is dat ook mijn God.

Dat betekent: niet om de ellende heen leven, maar er doorheen.

Dat betekent: geen makkelijke antwoorden geven over God en het kwaad, en elkaar daar niet mee om de oren slaan.

Dat betekent ook niet: kom bij ons, en dan gaat alles goed. Je zult mij niet op het Kerkplein met een spandoek staan en een brede smile de gelukszoekers binnen te nodigen: kom bij ons, en alles gaat goed.

Het betekent wel: loyaal, samen, in solidariteit, het leven leven. In goede en kwade dagen. Elkaar níet in de steek laten.

Alles gaat niet goed. Maar alles kómt wel goed. Want de bestemming is goed.

Ruth wordt uiteindelijk de overgrootmoeder van koning David. Ruth is uiteindelijk één van de stammoeders van Jezus, lees maar in Mattheüs 1. Zij, die vrouw uit Moab. Dat hebben we nog te danken aan die gelukszoeker Elimelech. Het geluk zit in de toekomst verborgen. Als je dat geloven kunt, dan geeft dat vrede in je hart. Door heel je leven heen.

Over wandtegeltjes gesproken: één is er wel waar. Die waarop staat: God heeft ons geen kalme reis beloofd, maar wel een behouden aankomst.

Die God. Is dat ook jouw God? Hij is het waard, dat je kiest zoals Ruth! Amen.